T088 TKL 6 (03) Luận Di Lặc Bồ Tát Sở Vấn Kinh Q3

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 3
LUAÄN KINH DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN QUYEÅN 3 Hoûi: Ñoái vôùi caùc theá gian, taâm khoâng thaáy meät moûi laø sao? Ñaùp: Luùc coøn phaàn vò Kieán ñaïo, ñaõ xa lìa nhaân meät moûi nhö thaân kieán... Caâu noùi naøy noùi roõ nghóa gì? Vì caùc phaøm phu chaáp laáy töôùng ngaõ, bò böùc naõo do ñuû loaïi khoå ñau trong sinh töû, maø naûy sinh taâm moûi meät trong theá gian, Boà-taùt khi thaáy theå cuûa caùc phaùp, ñeàu xa lìa moïi vöôùng maéc veà töôùng ngaõ. Vì vaäy ñoái vôùi theá gian. Caùc vò taâm Boà-taùt khoâng thaáy meät moûi. Sôû dó ñoái vôùi caùc theá gian, taâm Boà-taùt khoâng thaáy meät moûi, laø vì Boà-taùt ñaõ xa lìa ñöôïc naêm söï sôï haõi. Vieäc naøy coù nghóa laø gì? Bôûi vì chuùng sinh ôû theá gian chöa lìa boû naêm söï sôï haõi, nhö sôï khoâng theå soáng noåi..., khieán taâm hoï thaáy meät moûi ñoái vôùi caùc theá gian. Boà-taùt ñaõ xa lìa naêm ñieàu sôï haõi aáy..., ñaõ xa lìa töôùng ngaõ... ñaõ tu taäp coâng ñöùc, trí tueä ñaày ñuû. Vì vaäy Boà-taùt thaáy taâm mình khoâng meät moûi ñoái vôùi caùc theá gian. Laïi coù ñöôïc moät vò taâm laøm lôïi ích cho moïi ngöôøi, cho neân taâm khoâng meät moûi. Vieäc naøy coù yù nghóa gì? Bôûi vì caùc Boà-taùt döïa vaøo taâm Töø Bi maø laøm lôïi ích cho moïi ngöôøi, vôùi taâm saâu xa kheùo tu taäp, gioáng nhö nöôùc trong bieån caû cuøng chung moät vò maën. Boà-taùt cuõng vaäy, laø moät vò taâm laøm lôïi ích cho moïi ngöôøi. Vì caùc Boà-taùt laøm lôïi ích cho moïi ngöôøi, cuõng chính laø laøm lôïi ích cho mình. Vì lôïi ích cuûa chuùng sinh maø tu taäp vaø laøm caùc vieäc, cho neân taâm Boà-taùt khoâng thaáy moûi meät ñoái vôùi caùc theá gian. Taâm cuûa Boà-taùt laïi luoân ñöôïc an truù, cho neân taâm khoâng caûm thaáy moûi meät ñoái vôùi caùc theá gian. Vieäc naøy coù yù nghóa gì? Vì caùc Boà-taùt ñoái vôùi caùc neûo aùc nhö, ñòa nguïc daây ñen, ñòa nguïc hôïp laïi, ñòa nguïc keâu la, ñòa nguïc Ña-ba-na, ñòa nguïc Ba-ña-ba-ba, ñòa nguïc A-tyø, ñia nguïc Cöùu cöùu la, ñòa nguïc töû thi, ñòa nguïc röøng dao, ñòa nguïc röøng göôm, ñòa nguïc böûa xeû, ñòa nguïc An-phuø-ñaø, ñòa nguïc A-ba-na, ñòa nguïc A-tra-tra, ñòa nguïc Öu-baùt-la, ñòa nguïc Caâu-vaät-ñaàu, ñòa nguïc Höông, ñòa nguïc Phaân-ñaø-lôïi, ñòa nguïc Ba-ñaàu-ma, vôùi moïi thöù laïnh-noùng cam

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 3 39

chòu moïi khoå naõo, vaø caû neûo suùc sinh-ngaï quyû trong nguïc Neâ-leâ, A-tu- la, ngöôøi-trôøi, cuøng gieát haïi laãn nhau, cuøng dong ruoåi tìm kieám loâi keùo caáu xeù aên thòt laãn nhau, hoaëc coøn soáng soùt, hoaëc ñaõ thaùo chaïy, khôûi leân taâm nieäm ngaõ maïn, ganh gheùt, giaän hôøn, aân aùi bieät ly, oaùn gheùt laïi gaëp nhau, Laõo-beänh-cheát-lo buoàn khoå naõo. Vôùi nhöõng ñau khoå nhö vaäy, duø thaáy-nghe nhöng Boà-taùt vaãn khoâng xa rôøi vieäc laøm ñem laïi lôïi ích cho chuùng sinh. Taâm Boà-taùt hoaøn toaøn khoâng lui-khoâng chuyeån, hoaøn toaøn an truù vaøo taâm ñaïi Boà-ñeà, ñoù goïi laø Boà-taùt ñoái vôùi caùc theá gian maø taâm khoâng heà moûi meät. Khoâng moûi meät laø vì theä nguyeän kieân coá. Ñieàu naøy coù nghóa gì? Vì caùc Boà-taùt döïa vaøo taâm Töø Bi bình ñaúng vó ñaïi laøm lôïi ích

cho chuùng sinh, cuoái cuøng ñaït ñöôïc taâm saâu xa laáy ñoù laøm caên baûn cho moïi vieäc laøm. Vì kheùo bieát taâm kieân coá, laïi tuøy thuaän vôùi nhöõng theä nguyeän laøm lôïi ích cho chuùng sinh, cho neân Boà-taùt ñoái vôùi caùc theá gian maø taâm khoâng caûm thaáy moûi meät. Hoûi: Taâm nguyeän kieân coá cuûa Ñaïi Boà-taùt laø gì? Ñaùp: Coù naêm phaùp goïi laø theä nguyeän vöõng chaéc cuûa Boà-taùt. Ñoù laø: 1. Thöøa Thanh vaên khoâng lay chuyeån ñöôïc Boà-taùt. 2. Thöøa Bích-chi-Phaät khoâng lay chuyeån ñöôïc Boà-taùt. 3. Caùc lyù luaän cuûa ngoaïi ñaïo khoâng lay chuyeån ñöôïc Boà-taùt. 4. Taát caû caùc loaøi ma khoâng lay chuyeån ñöôïc Boà-taùt. 5. Khoâng vì khoâng nhaân-khoâng duyeân maø töï nhieân lay chuyeån ñöôïc Boà-taùt. Vì vaäy noùi taâm Boà-taùt khoâng caûm thaáy moûi meät ñoái vôùi moïi theá gian. Laïi coù naêm phaùp, ñoái vôùi caùc theá gian maø taâm Boà-taùt khoâng caûm thaáy meät moûi: 1. Thaáy suy toån hay lôïi ích maø taâm khoâng lo buoàn hay vui möøng. 2. Moïi vieäc laøm ñaõ hoaøn taát vì bieát nhö thaät veà ñaïo. 3. Bieát nhö thaät veà ñaïo quaû. 4. Chính mình ñaït ñöôïc vaéng laëng. 5. Coù taâm loaïi boû khoå ñau phieàn naõo cho moïi chuùng sinh. Vì vaäy Boà-taùt ñoái vôùi theá gian maø taâm khoâng thaáy moûi meät. Laïi khoâng moûi meät, vì coù ñöôïc taâm Ñaïi Töø-taâm Ñaïi Bi. Ñaây noùi roõ nghóa gì? Vì caùc Boà-taùt ñaõ thaønh töïu ñöôïc taâm Ñaïi Bi, thaáy moïi chuùng sinh ñang bò ñaém chìm trong vuõng buøn cuûa cuoäc soáng raát khoán khoå... ñang bò Voâ minh laøm cho muø loøa, bò buoäc raøng do tham aùi maø khoâng coù nôi naøo quay veà. Boà-taùt vì thaønh töïu naêng löïc cuûa taâm Töø Bi vaø laáy trí

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 3 40

tueä laøm haøng ñaàu, sieâng naêng tu haønh tinh tieán, cho neân cöùu vôùt ñöôïc noãi ñau khoå cuûa chuùng sinh, vì moïi chuùng sinh maø saün saøng chòu nhöõng nghieäp khoå naõo trong theá gian. Vì vaäy, Boà-taùt ñoái vôùi caùc theá gian maø taâm khoâng bieát moûi meät. Laïi coù naêm phaùp, bieát Boà-taùt coù taâm Ñaïi Töø Bi: 1. Cho chuùng sinh söï oån ñònh vaø nieàm vui, cho taát caû tieàn cuûa nuoâi maïng soáng maø khoâng heà luyeán tieác. 2. Khoâng tieác thaân maïng mình. 3. Khoâng caàn baûo veä, luyeán tieác maïng soáng cuûa mình. 4. Tu taäp taát caû caùc haïnh, baát keå thôøi gian giôø giaác. 5. Thöông yeâu bình ñaúng, khoâng phaân bieät keû thaân, ngöôøi thuø. Vì theá Boà-taùt khoâng caûm thaáy taâm mình moûi meät ñoái vôùi caùc theá gian. Laïi khoâng moûi meät laø vì Boà-taùt coù theå chòu ñöïng ñöôïc taát caû moïi khoå naõo. Caâu noùi naøy coù nghóa gì? Bôûi vì caùc Boà-taùt coù theå döïa vaøo duyeân löïc cho neân taâm caùc Ngaøi luoân duõng maõnh, traûi qua voâ soá kieáp, coù theå chòu ñöïng moïi söï khoå ñau phieàn naõo. Bôûi vì coù naêng löïc chòu ñöïng ñöôïc taát caû khoå naõo, cho neân taâm Boà-taùt ñoái vôùi theá gian khoâng caûm thaáy moûi meät. Coù naêm phaùp coù khaû naêng chòu ñöïng moïi khoå naõo cuûa theá gian: 1. Tin töôûng caùc phaùp ñeàu Voâ ngaõ. 2. Tin töôûng caùc phaùp ñeàu Khoâng. 3. Quaùn saùt phaùp theá gian. 4. Quaùn saùt caùc nghieäp quaû. 5. Quaùn saùt caùc nghieäp ñaõ heát, Boà-taùt vì moïi chuùng sinh maø nhaän chòu bieát bao khoå ñau phieàn muoän trong Voâ löôïng kieáp. Laïi khoâng moûi meät laø do taâm saâu xa luoân mong caàu Boà-ñeà Phaät. Caâu naøy coù nghóa gì? Vì Boà-taùt

luoân duøng taâm saâu xa vui vôùi caûnh Nieát- baøn maø mong caàu Boà-ñeà Phaät. Do naêng löïc vöõng chaéc vaø taêng tröôûng, cho neân Boà-taùt ñaõ vì taát caû chuùng sinh maø gieo troàng chuûng töû thieän caên laøm nhaân duyeân Boà-ñeà baèng caùch thöïc haønh caùc vieäc theá gian. Vì vaäy Boà-taùt khoâng thaáy taâm meät moûi ñoái vôùi caùc theá gian. Laïi coù naêm phaùp maø Boà-taùt luoân mong caàu Boà-ñeà voâ thöôïng: 1. Khoâng gioáng vôùi trí cuûa Thöøa khaùc, maø hôn haún caùc thöøa khaùc. 2. Laø baäc toái thöôïng ñöùng ñaàu trong theá gian. 3. Töï ñoä mình. 4. Hoùa ñoä ngöôøi khaùc. 5. Ñaày ñuû taát caû taïng coâng ñöùc. Laïi khoâng meät moûi, laø vì giaùo hoùa cho caùc chuùng sinh. Caâu naøy coù

nghóa gì? Maõi maõi Boà-taùt luoân vì caùc chuùng sinh, coù khaû naêng giaùo hoùa trong caùc theá gian, tuøy thuaän maø giaùo hoùa, ñoaïn tröø moïi khoå naõo cuûa chuùng sinh trong theá gian, tuy ñang bò moïi muõi teân khoå sôû ñaéng cay baén tôùi, nhöng ñoái vôùi theá gian maø taâm Boà-taùt khoâng heà bieát meät moûi. Giaùo hoùa chuùng sinh laø quaùn saùt taâm chuùng sinh, tuøy thuaän moïi chuùng sinh, ñoái vôùi phaùp naêm thöøa ngöôøi naøo neân tieáp nhaän thì giaùo hoùa, Boà-taùt seõ truyeàn trao cho hoï. Naêm Thöøa ñoù laø: 1. Thöøa ÖÙng Chaùnh Bieán Tri. 2. Thöøa Bích-chi-Phaät. 3. Thöøa Thanh vaên. 4. Thöøa trôøi 5. Thöøa ngöôøi. Laïi khoâng meät moûi laø vì maïnh meõ duõng caûm khoâng sôï haõi. Caâu naøy coù nghóa gì? Vì döïa vaøo naêng löïc trí tueä, döïa vaøo söùc duõng caûm khoâng sôï haõi, cho neân Boà-taùt tuy bò baén do muõi teân cay ñaéng cuûa theá gian, nhöng ñoái vôùi theá gian Boà-taùt vaãn khoâng naûy sinh taâm moûi meät. Coù naêm phaùp bieát ñöôïc Boà-taùt duõng caûm khoâng sôï haõi: 1. Ñoái vôùi moïi vieäc suy hao hö hoûng maø taâm Boà-taùt khoâng lo laéng. 2. Thaønh töïu taát caû caùc phaùp lôïi ích nhöng taâm Boà-taùt khoâng vui möøng. 3. Duø nhaän moïi khoå ñau phieàn naõo nhöng taâm vaãn khoâng ñau buoàn. 4. Duø nhaän nieàm vui toát ñeïp nhöng Boà-taùt khoâng laáy laøm vui. 5. Hai traïng thaùi giaän-möøng khoâng theå bieát ñöôïc. Ñoù goïi laø Boà-taùt duõng caûm maïnh meõ khoâng sôï haõi, cho neân bieát. Laïi khoâng moûi meät laø vì Boà-taùt khoâng ñaém theo thaân maïng. Caâu naøy coù nghóa gì? Vì ñaém vaøo thaân maïng maø ngöôøi theá gian luoân bò truùng muõi teân ñau khoå cuûa sinh töû, nhaøm chaùn theá gian maø naûy sinh taâm nieäm moûi meät. Boà-taùt vui vôùi söï nghieäp lôïi ích cho caùc chuùng sinh, bieát nhö thaät veà thaân maïng cho neân Boà-taùt xaû boû maø khoâng tham ñaém, chæ vì muoán ñem laïi lôïi ích cho taát caû chuùng sinh. Vì vaäy, Boà-taùt ñoái vôùi caùc theá gian maø taâm khoâng moûi meät. Boà-taùt coù theå bieát ñöôïc naêm phaùp cho neân khoâng dính maéc vaøo thaân mình: 1. Bieát thaân mình khoâng ñeán töø ñôøi quaù khöù. 2. Bieát thaân khoâng höôùng veà ñôøi vò lai. 3. Bieát thaân mình khoâng phaûi laø phaùp vöõng chaéc. 4. Bieát thaân mình, khoâng thaät coù thaàn ngaõ.

5. Bieát thaân mình khoâng thaät coù ngaõ sôû. Vì vaäy maø Boà-taùt khoâng ñaém theo töï thaân. Boà-taùt coù khaû naêng bieát naêm phaùp cho neân khoâng tham

ñaém thaân maïng: 1. Soáng döïa vaøo trí tueä chöù khoâng theo caùch soáng baát chaùnh. 2. Sôï taát caû caùc phaùp baát thieän. 3. Quaùn saùt töø voâ thæ ñeán nay chöa töøng coù ai khoâng cheát. 4. Cuøng chung moät coõi soáng höõu laäu vôùi taát caû caùc chuùng sinh. 5. Khoâng theå baûo toàn maïng soáng laâu daøi. Laïi khoâng meät moûi, laø vì khoâng ñaém say nieàm vui cuûa mình. Caâu naøy coù nghóa gì? Bôûi vì caùc chuùng sinh vì ñam meâ nieàm vui cuûa mình, maø phaûi chòu ñöïng moïi thoáng khoå naûy sinh taâm meät moûi. Boà-taùt xaû boû nieàm vui cuûa rieâng mình, cöùu vôùt noãi ñau khoå cuûa chuùng sinh, vì vaäy ñoái vôùi caùc theá gian, taâm nieäm Boà-taùt khoâng caûm thaáy meät moûi. Boà-taùt bieát nhö thaät veà naêm phaùp khoâng mong caàu nieàm vui rieâng mình: 1. Nhaän bieát nieàm vui nhö boït nöôùc. 2. Nhaän bieát khi nieàm vui taøn hoaïi thì seõ ñau khoå. 3. Coù ñöôïc phöông tieän theá gian, vì caùc Boà-taùt döïa vaøo thieän tri thöùc, laéng nghe chaùnh phaùp, laéng loøng tö duy ñeå laøm caên baûn, ñaït ñöôïc phöông tieän xuaát theá cho mình vaø cho chuùng sinh. 4. Khoâng döïa vaøo trí cuûa ngöôøi khaùc. 5. Döïa vaøo trí löïc cuûa mình Laïi khoâng moûi meät laø vì Boà-taùt luoân nhaän thaáy taát caû caùc thieän phaùp ñeàu hieän roõ tröôùc maët. Caâu naøy coù nghóa gì? Vì caùc Boà-taùt döïa vaøo naêng löïc tröôïng phu maø ñaït ñöôïc quaû baùo, vì caùc thieän phaùp ñeàu döïa vaøo naêng löïc tröôïng phu. Nhöõng söï vieäc trong Voâ löôïng kieáp, Boà-taùt ñang thaáy nhö moät giaác chieâm bao. Trong ñôøi vò lai, Boà-taùt khoâng döïa vaøo naêng löïc ngöôøi khaùc, chæ döïa vaøo söùc tröôïng phu cuûa chính mình ñeå tu taäp caùc thieän phaùp daáy leân tö duy nhö vaäy: Nhaát thieát chuûng trí khoâng phaûi laø ngöôøi khaùc coù theå cho mình, maø döïa vaøo naêng löïc cuûa mình coù ñöôïc. Boà-taùt nhaän bieát nhö vaäy, cho neân khoâng döïa vaøo ngöôøi khaùc, töï phaùt taâm tinh tieán tu taäp caùc haïnh, nhanh choùng ñaït ñöôïc quaû vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Nhö Ñöùc Phaät baûo Toân giaû A-nan: “Chæ coù tinh tieán Ba-la-maät môùi coù khaû naêng chöùng ñaéc Boà-ñeà”. Vì vaäy, Boà-taùt ñoái vôùi caùc theá gian maø taâm khoâng caûm thaáy moûi meät. Laïi khoâng moûi meät laø vì chöùng ngoä trí töï nhieân. Caâu naøy coù nghóa gì? Bôûi vì caùc Boà-taùt ñaõ vöôït qua nhaân cuûa söï döïa vaøo moûi meät, cho neân thaønh töïu taâm khoâng moûi meät. Boà-taùt kheùo nhaän bieát taát caû caùc

phaùp nhaân duyeân, döïa vaøo phaùp naøy phaùt sinh phaùp kia vaø taêng tröôûng daàn theo thöù töï, nhö caùc baäc thang. Boà-taùt döïa vaøo caên baûn Baùt nhaõ maø thaønh töïu tinh tieán. Vì vaäy, Boà-taùt nhanh choùng chöùng ngoä phaàn vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Vaû laïi, caùc caâu nhö khoâng lui suït-khoâng thay ñoåi..., trong taát caû caùc kinh khaùc ñaõ noùi roäng, neân bieát! Laïi coøn coù nghóa noùi veà khoâng lui suït laø vì thaønh töïu ñöôïc phaùp cuûa taâm saâu xa. Khoâng lui suït laø vì ñöôïc thaønh töïu vieäc thöïc haønh taâm Xaû. Noùi khoâng thay ñoåi laø vì ñöôïc thaønh töïu phaùp cuûa taâm saâu xa. Haøng phuïc taát caû caùc ma thuø oaùn, laø vì Boà-taùt ñaõ thaønh töïu taâm kheùo nhaän bieát phöông tieän hoài höôùng. Nhaän bieát nhö thaät veà töôùng töï Theå cuûa taát caû caùc phaùp laø vì ñaõ thaønh töïu söï kheùo nhaän bieát phöông tieän. Ñoái vôùi caùc theá gian, taâm

Boà-taùt khoâng thaáy moûi meät, vì ñaõ thaønh töïu taâm Ñaïi Töø Ñaïi Bi. Vì taâm khoâng bieát moûi meät cho neân khoâng döïa vaøo trí cuûa ngöôøi khaùc, maø Boà-taùt nhanh choùng thaønh töïu vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, vì ñaõ thaønh töïu Baùt nhaõ Ba-la-maät. Vì vaäy Ñöùc Phaät baûo Boà-taùt Di-laëc: "Boà-taùt ñaõ hoaøn toaøn thaønh töïu taùm phaùp, khoâng thoái chuyeån ñoái vôùi Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc...". Hoûi: Vì sao Ñöùc Nhö Lai chæ noùi coù taùm phaùp, khoâng nhieàu khoâng ít? Ñaùp: Ñaây khoâng phaûi laø caâu hoûi chính ñaùng. Vì sao? Neáu Nhö Lai coù noùi nhieàu hay ít hôn, thì ñaâu caàn thieát ñeå ñaët thaønh caâu hoûi. Tuy nhieân, khoâng phaûi khoâng coù nhaân duyeân laøm cho Phaät-Theá Toân noùi veà taùm phaùp naøy. Vì taùm phaùp naøy thaønh töïu ñaày ñuû cho nhaân Boà-ñeà. Caâu ñoù coù nghóa gì? Töø söï thaønh töïu taâm saâu xa cho ñeán Baùt-nhaõ Ba-la-maät, phaûi thaønh töïu hoaøn toaøn taùm phaùp naøy, Boà-taùt môùi ñaày ñuû coâng ñöùc, trí tueä, nhanh choùng thaønh töïu Nhaát thieát chuûng trí. Vì taùm phaùp naøy ñaày ñuû thì thaønh töïu nhaân cuûa Boà-ñeà Phaät, cho neân Ñöùc Nhö Lai chæ noùi taùm phaùp naøy maø khoâng nhieàu khoâng ít. Sôû dó Ñöùc Nhö Lai chæ noùi taùm phaùp naøy laø vì taùm phaùp naøy thaâu nhieáp ñaïo Boà-taùt. Ñieàu naøy chöùng toû nghóa gì? Noùi goïn, Boà-taùt coù hai ñaïo: - Ñaïo phöông tieän sai bieät. - Ñaïo trí tueä. Caùc caâu nhö thaønh töïu taâm saâu xa cho ñeán phöông tieän... laø chæ roõ veà ñaïo phöông tieän sai bieät. Thaønh töïu Baùt nhaõ Ba-la-maät, laø chæ roõ veà ñaïo trí tueä. Vì vaäy trong

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 3 44

kinh Vaên Thuø Sö Lôïi Vaán Boà Ñeà, Boà-taùt Vaên-thuø-sö-lôïi noùi: "Naøy caùc Thieân töû! Noùi goïn veà ñaïo Boà-taùt Ma-ha-taùt thì coù hai, ñoù laø noùi goïn veà ñaïo nhanh choùng ñaït ñöôïc vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Hai ñaïo ñoù laø: 1. Ñaïo phöông tieän. 2. Ñaïo trí tueä. - Ñaïo phöông tieän, laø bieát thaâu nhieáp caùc thieän phaùp. - Ñaïo trí tueä laø trí nhaän bieát nhö thaät veà caùc phaùp. Phöông tieän: laø quaùn saùt moïi chuùng sinh. Trí tueä: laø trí xa rôøi caùc phaùp. Phöông tieän laø nhaän bieát caùc phaùp töông öng. Trí tueä laø trí nhaän bieát caùc phaùp khoâng töông öng. Phöông tieän laø quaùn saùt caùc nhaân cuûa ñaïo. Trí tueä laø trí dieät tröø caùc nhaân cuûa ñaïo. Phöông tieän laø nhaän bieát söï khaùc nhau cuûa caùc phaùp. Trí tueä laø trí nhaän bieát caùc phaùp khoâng heà khaùc nhau. Phöông tieän laø trang nghieâm coõi Phaät. Trí tueä laø trí trang nghieâm coõi Phaät bình ñaúng, khoâng sai bieät. Phöông tieän laø ñi vaøo caùc caên taùnh cuûa chuùng sinh maø haønh. Trí tueä laø trí khoâng thaáy chuùng sinh. Phöông tieän laø con ñöôøng daãn ñeán ñaïo traøng. Trí tueä laø trí coù khaû naêng chöùng ngoä taát caû phaùp Boà-ñeà Phaät. Chính vì nghóa naøy, cho neân Ñöùc Nhö Lai chæ noùi coù taùm phaùp chöù khoâng nhieàu hôn hay ít hôn. Sôû dó Ñöùc Nhö Lai chæ noùi taùm phaùp laø vì muoán thaâu nhieáp caû trôï ñaïo vaø ñoaïn ñaïo. Vieäc naøy coù nghóa gì? Chính trong kinh aáy ñaõ noùi: "Laïi nöõa, naøy Thieân töû! Caùc Ñaïi Boà-taùt laïi coù hai ñaïo, noùi goïn laø caùc Ñaïi Boà-taùt do hai ñaïo naøy maø nhanh choùng chöùng ngoä Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Hai ñaïo ñoù laø: 1. Ñaïo hoã trôï; 2. Ñaïo ñoaïn. Ñaïo hoã trôï laø naêm phaùp Ba-la-maät. Ñaïo ñoaïn laø Baùt-nhaõ Ba-la-

maät. Töø taâm saâu xa cho ñeán phöông tieän duøng laøm ñaïo hoã trôï, thaâu nhieáp naêm Ba-la-maät, thaønh töïu taâm Xaû laø goàm trong Boá thí Ba-la-maät, thaønh töïu taâm haïnh laø goàm trong Trì giôùi Ba-la-maät, thaønh töïu taâm saâu xa thaâu nhieáp Nhaãn nhuïc Ba-la-maät, thaønh töïu taâm kheùo bieát phöông tieän hoài höôùng vaø thaønh töïu kheùo bieát phöông tieän, goàm trong Tinh tieán Ba-la-maät, thaønh töïu taâm Ñaïi Töø vaø thaønh töïu taâm Ñaïi Bi thaâu nhieáp Thieàn Ba-la-maät, thaønh töïu Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaâu nhieáp ñaïo ñoaïn.

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 3 45

Nhö vaäy, ñaïo coù trôû ngaïi, ñaïo khoâng trôû ngaïi, höõu laäu, voâ laäu... ñeàu coù theå hieåu moät caùch töông töï nhö vaäy, cho neân bieát. Vaû laïi, thaâu nhieáp ñaïo höõu löôïng vaø ñaïo Voâ löôïng. Nhö trong kinh kia noùi: “Laïi noùi goïn coù hai loaïi ñaïo: 1. Ñaïo höõu löôïng. 2. Ñaïo Voâ löôïng”. Ñaïo höõu löôïng laø phaân bieäit choïn laáy töôùng. Ñaïo Voâ löôïng laø phaân bieät khoâng choïn laáy töôùng. Baûy caâu; töø Taâm saâu xa cho ñeán phöông tieän... laø phaân bieät choïn laáy töôùng thaâu nhieáp trong ñaïo höõu löôïng, cho neân bieát. Nhö vaäy thaønh töïu Baùt-nhaõ Ba-la-maät laø phaân bieät khoâng choïn laáy töôùng, thaâu nhieáp trong ñaïo Voâ löôïng, cho neân bieát. Nhö vaäy, boán gia, boán nhieáp, boán Voâ löôïng, ba möôi baûy phaåm, taát caû coâng ñöùc cuûa caùc Ñaïi Boà-taùt tuøy theo nghóa töông öng vôùi taùm phaùp, ñeàu thaâu nhieáp trong ñoù caû, cho neân bieát nhö vaäy. Hoûi: Neân noùi veà nghóa cuûa taâm saâu xa. Theá naøo nghóa cuûa taâm saâu xa? Ñaùp: Nghóa cuûa taâm saâu xa laø taâm thaät söï khoâng truù, chaúng phaûi laø taâm töông öng. Töôùng sai khaùc cuûa söû maïn töông öng vôùi naêm aám maø khôûi nghieäp tu haønh laøm taêng tröôûng nhaân quaû, traùi ngöôïc vôùi nhaân cuûa taâm saâu xa, traùi ngöôïc vôùi quaû cuûa Nieát-baøn. Taâm saâu xa lìa tu haønh caên thieän, chaúng phaûi laø taâm töông öng. Haønh thuoäc veà tuï aám, Theå tuøy thuaän quaû Nieát-baøn, cuõng nhö döïa vaøo Vaên tueä maø phaùt sinh nhöõng tueä khaùc, ñoù goïi laø taâm saâu xa. Vaû laïi, taâm saâu xa laø taâm truù trong choác laùt, lìa khoûi taâm töông öng. Theå haønh cuûa thieän caên, döïa vaøo haønh maø khôûi haïnh, gioáng nhö doøng nöôùc cuoàn cuoän chaûy, tuaàn töï naûy sinh caùc phaùp, ñoù goïi laø taâm saâu xa. Taâm saâu xa laø döïa vaøo chuûng töû maø phaùt sinh, gioáng nhö caùc loaïi söõa, taát caû phaùp thieän tuøy thuaän nhaân duyeân tu haønh phaùp thieän thì goïi laø taâm saâu xa. Taâm saâu xa ví nhö vaät bò cuoán laïi ñaõ laâu, tuy taïm thôøi keùo duoãi ra nhöng buoâng rôøi vaãn trôû ngaïi nhö cuõ. Taâm saâu xa cuõng vaäy, tuøy theo nhaân voán coù maø taïo ra caùc phaùp, roài trôû aïi tieáp tuïc nhö cuõ, khoâng theå noùi noù laø moät-khoâng theå noùi laø khaùc, ñoù laø taâm saâu xa. Taâm saâu xa laø tu hoïc phaùp thieän, goïi laø taâm saâu xa. Taâm saâu xa laø taâm tu haønh taát caû caùc phaùp cuûa thieän caên vaø thaønh töïu, phaùp Ñaïi Nieát- baøn khoâng maát, khoâng theâm, khoâng bôùt, ñoù goïi laø taâm saâu xa.

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 3 46

Hoûi: Nhö trong kinh Tyø Ma La Kieát Lôïi Trí Sôû Thuyeát coù noùi: “Ñaïi Boà-taùt tu taäp Voâ löôïng coâng haïnh thì coù Voâ löôïng taâm”. Taâm saâu xa naøy laø khôûi

haïnh gì? Ñaùp: Taâm saâu xa naøy ñeàu coù khaû naêng phaùt khôûi caàu Boà-ñeà Phaät, taát caû caùc haïnh ñoù goïi laø taâm saâu xa. Vì sao? Vì taâm saâu xa naøy phaùt sinh taát caû caùc nhaân Boà-ñeà, ñeàu coù khaû naêng taêng tröôûng söùc maïnh cuûa caùc coâng ñöùc. Ví nhö trì giôùi vaäy. Ñaây noùi roõ nghóa gì? Nhö ngöôøi trì giôùi ñaït ñöôïc thieän caên trì giôùi, Voâ löôïng söï khaùc nhau cuûa taát caû phaùp thieän, ñeàu goïi laø trì giôùi, maø ba nghieäp thaân-mieäng-yù ñeàu ñöôïc thaønh töïu, cuõng goïi laø trì giôùi. Vì sao? Vì nghieäp thaân-mieäng-yù laøm caên baûn cho caùc phaùp thieän. Taâm saâu xa cuõng vaäy, laáy taát caû caùc thieän haïnh laøm caên baûn cho nhaãn Boà ñeà Phaät. Vì vaäy trong kinh Laõo Da Sôn Ñaûnh, “Thieân töû Nguyeät Tònh Quang Ñöùc hoûi Boà-taùt Vaên-thuø-sö-lôïi: Taâm thanh tònh vaø saâu xa cuûa caùc Ñaïi Boà-taùt laáy gì laøm goác? Boà-taùt Vaên-thuø-sö-lôïi traû lôøi: Naøy Thieân töû! Taâm thanh tònh saâu xa cuûa caùc Ñaïi Boà-taùt laáy taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc laøm goác”. Vì nghóa ñoù cho neân trong kinh naøy ñaõ noùi ñeán taâm saâu xa. Laáy taâm Boà-ñeà laøm goác, nhö trong kinh Kim Cang Maät Tích ñaõ noùi. Vôùi coâng ñöùc cuûa taâm saâu xa, caùc Ñaïi Boà-taùt khoâng löøa doái theá gian, vaäy cho neân noùi ñoù laø nhaân Boà-ñeà, cho neân bieát nhö vaäy. Hoûi: Vì nghóa gì maø coù theå noùi Boà-taùt ñaõ thaønh töïu taâm saâu xa? Ñaùp: Vì taát caû phaùp ñoái trò khoâng theå lay chuyeån ñöôïc taâm saâu xa. Ñaây noùi roõ nghóa gì? Nghóa laø moïi khoå naõo khoâng theå lay chuyeån ñöôïc, vaø taát caû Boà-taùt ñeàu mong caàu taâm Boà-ñeà. Chính luùc ñoù, Boà-taùt coù theå goïi laø thaønh töïu taâm saâu xa, cho neân bieát nhö vaäy. Thaân khaùc cuûa caùc Boà-taùt vôùi taâm vui möøng, coù söùc haøng phuïc taâm vui möøng cuûa töï thaân. Caâu naøy coù nghóa gì? Vì Boà-taùt ñoù töï caàu taâm vui möøng, ñeå mang laïi nieàm vui cho ngöôøi khaùc maø haøng phuïc taâm saâu xa. Luùc ñoù Boà-taùt coù theå goïi laø thaønh töïu taâm saâu xa, cho neân bieát. Laïi nöõa, thaønh töïu taâm saâu xa bôûi vì ñaït ñeán nôi cuoái cuøng. Caâu naøy noùi veà nghóa gì? Vì döïa vaøo taâm saâu xa vôùi phaùp baäc thaáp-vöøa vaø cao theo thöù töï maø ñöôïc taêng tröôûng, cho ñeán hoaøn toaøn vöõng chaéc, goïi laø thaønh töïu taâm saâu xa, cho neân bieát. Thaønh töïu taâm saâu xa, bôûi vì phaùt sinh taâm khoù xaû maø coù theå xaû. Caâu naøy coù nghóa gì? Neáu caùc Boà-taùt tu haïnh boá thí maø laïi khoù thöïc haønh boá thí, luùc naøy taâm saâu xa seõ phaùt khôûi tu haønh vôùi taâm bình ñaúng thaønh töïu haïnh boá thí. Chính khi ñoù Boà-taùt ñöôïc goïi laø thaønh töïu taâm

saâu xa, cho neân bieát. Nhö trong kinh Thaùnh Giaû Voâ Taän YÙ coù noùi: Vì Ñaàu-ñaø laø vieäc laøm raát khoù xaû maø coù theå xaû, thì goïi laø thaønh töïu taâm saâu xa, neân bieát. Thaønh töïu taâm saâu xa laø vì coù khaû naêng haøng phuïc taâm keo kieät, ganh gheùt... Caâu naøy coù nghóa gì? Vì caùc Boà-taùt ñaõ hoaøn toaøn thaønh töïu taâm saâu xa, cho neân coù khaû naêng haøng phuïc caùc phaùp traùi ngöôïc vôùi ñaïo Boà-ñeà nhö taùnh keo kieät, ganh gheùt... Luùc ñoù Boà-taùt goïi laø thaønh töïu taâm saâu xa, cho neân bieát. Nhö trong kinh Thaùnh Giaû Voâ Taän YÙ coù noùi: Ñaïi ñöùc Xaù-lôïi-phaát! Caùc Boà-taùt coù taâm saâu xa, bôûi vì

taâm nieäm ganh gheùt ñaõ haøng phuïc vaø giaùo hoùa chuùng sinh keo kieät, ganh gheùt…” Nhö vaäy goïi laø thaønh töïu taâm saâu xa, cho neân bieát. Thaønh töïu taâm saâu xa, laø vì nhaân quaû khoâng cuøng taän. Caâu naøy coù nghóa gì? Vì nhaân quaû trong taâm saâu xa cuûa caùc Boà-taùt laø khoâng cuøng taän, chính luùc ñoù ñöôïc goïi laø Boà-taùt meàm moûng, cho neân bieát. Nhaân khoâng cuøng taän, laø vì söï tu haønh roäng lôùn Voâ löôïng voâ bieân. Quaû khoâng cuøng taän, laø taát caû phaùp Phaät ñeàu Voâ löôïng voâ bieân, khoâng ñoaïn tuyeät vôùi nhaân cuûa Tam baûo. Trong kinh Voâ Taän YÙ coù ñoaïn noùi: “Boà-taùt, tu haønh boá thí vôùi taâm saâu xa... bôûi vì Boà-taùt coù theå xaû thí taát caû vaät caàn duøng, ñoù goïi laø Boà-taùt thaønh töïu taâm tu haønh. Laïi noùi: “Ñaïi ñöùc Xaù-lôïi-phaát! Vôùi möôøi löïc-boán phaùp voâ uùy vaø möôøi taùm phaùp baát coäng cuûa chö Phaät Nhö Lai, noùi goïn cho ñeán taát caû caùc phaùp Phaät ñeàu khoâng theå cuøng taän, cho neân taâm saâu xa khoâng theå cuøng taän.” Bôûi vì quaû tu haønh khoâng theå cuøng taän, cho neân noùi Boà-taùt thaønh töïu taâm saâu xa. Thaønh töïu taâm saâu xa, laø döïa vaøo kinh naøy noùi, cho neân bieát. Trong kinh naøy noùi: “Naøy Di-laëc! Neáu Ñaïi Boà-taùt nghe ngöôøi naøo ca ngôïi Phaät hay cheâ bai Phaät, taâm Boà-taùt hoaøn toaøn vöõng chaéc, khoâng lay ñoäng ñoái vôùi quaû Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Nhö vaäy, neáu nghe ngöôøi naøo ca ngôïi Phaùp-Taêng, hay cheâ bai Phaùp-Taêng cuõng laïi nhö vaäy. Boà-taùt thaáy bieát nhö thaät veà möôøi hai nhaân duyeân nhö vaäy, töùc laø bieát Phaùp thaân cuûa chö Phaät Nhö Lai, thaønh töïu taâm kieân coá ñoái vôùi Tam baûo. Bôûi vì ñaït ñöôïc trí voâ laäu, cho neân taâm hoaøn toaøn saâu xa. Taát caû ngoaïi ñaïo, caùc ma thuø oaùn khoâng theå laøm cho lui böôùc, vì vaäy Boà-taùt thaønh töïu taâm saâu xa. Hoûi: Vì nghóa gì maø tröôùc heát noùi veà taâm saâu xa, sau ñoù noùi veà vieäc tu haønh? Ñaùp: Vì söï tu haønh cuûa Boà-taùt laø nhaân cuûa trí chöùng ngoä. Caâu naøy

coù nghóa gì? Taâm tu haønh coù khaû naêng laøm nhaân chöùng ngoä cho taâm saâu xa. Khi taâm Ñaïi Töø, Ñaïi Bi khôûi leân thì taâm naøy chính laø taâm baûo veä, duy trì phaàn vò Phaät, cho neân bieát nhö vaäy. Nhöng taâm saâu xa kia thì khoâng theå troâng thaáy ñöôïc, bôûi vì döïa vaøo taâm saâu xa, caùc thöùc nhö nhaõn nhó… ôû trong caûnh giôùi khoâng coù theå phaùt khôûi nhöõng taâm gaây toån haïi, vì laøm lôïi ích cho ngöôøi khaùc maø xa lìa nhöõng haønh nghieäp nhö gieát haïi…, neâu roõ veà taâm cuûa Boà-taùt. Vì yù nghóa naøy cho neân tröôùc heát noùi veà taâm saâu xa, sau ñoù noùi ñeán vieäc tu haønh, cho neân bieát. Laïi coøn chæ roõ nghóa thöù töï. Caâu naøy coù nghóa gì? Vì taát caû caùc phaùp caàn phaûi phaùt sinh theo thöù töï nhö vaäy, cho neân tröôùc noùi veà taâm saâu xa, sau noùi ñeán vieäc tu haønh. Hoûi: Theá naøo laø nghóa tu haønh? Ñaùp: Vì lôïi ích cuûa ngöôøi khaùc maø phaùt sinh nghieäp cuûa thaân- mieäng-yù vôùi taâm nieäm saâu xa khoâng gaây toån haïi nuoâi döôõng vieâc laøm lôïi mình vaø lôïi ngöôøi, ñoù goïi laø tu haønh. Hoûi: Theá naøo laø Boà-taùt thaønh töïu vieäc tu haønh? Ñaùp: Vì Boà-taùt khoâng cuøng chung vôùi ngoaïi ñaïo, Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät. Caâu naøy coù nghóa gì? Vì mong caàu khoaùi laïc theá gian maø caùc ngoaïi ñaïo tu taäp nghieäp ñaïo thieän, vì tham ñaém

nieàm vui vaø quaû baùo cuûa theá gian maø tu taäp caùc haïnh thaønh töïu quaû baùo theá gian. Bôûi vì thaønh töïu quaû baùo theá gian cho neân hoï khoâng coù theå thaønh töïu tu haønh ñöôïc. Laïi nöõa, vì Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät... ñeàu mong caàu nieàm vui Nieát-baøn maø tu taäp nghieäp ñaïo thieän, töø boû taâm Ñaïi Bi cho neân chæ thaønh töïu phaàn vò Nieát-baøn Tieåu thöøa. Ñoái vôùi phaàn vò Boà-taùt, thì haøng Thanh vaên kia khoâng ñöôïc goïi laø thaønh töïu söï tu haønh. Boà-taùt ñaõ vöôït leân treân taát caû theá gian, nhaän thaáy moïi loãi laàm cuûa caùc theá gian, thaäm chí khoâng ñaém theo nhöõng quaû baùo yeân vui cuûa Chuyeån luaân Thaùnh vöông. Tuy coù khaû naêng chöùng ñöôïc Nieát-baøn cuûa Tieåu thöøa, nhöng vì döïa vaøo taâm duõng maõnh Töø Bi vó ñaïi, cho neân Boà-taùt töø boû nieàm vui Nieát-baøn maø mong caàu Boà-ñeà Phaät. Tu haønh möôøi thieän nghieäp vì cöùu ñoä taát caû caùc chuùng sinh, thaâu nhieáp nhöõng ñaïi nguyeän thuø thaéng, taâm Boà-taùt chæ vì Nhaát thieát chuûng trí, laáy möôøi thieän nghieäp ñaïo cuoái cuøng, cho neân Boà-taùt khoâng ñoàng vôùi taát caû ngoaïi ñaïo, Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät... khi tu haønh möôøi thieän nghieäp ñaïo. Vì vaäy, goïi laø thaønh töïu vieäc tu haønh. Thaønh töïu vieäc tu haønh, laø thoï trì vaø laøm taêng thöôïng möôøi thieän nghieäp ñaïo. Caâu naøy coù nghóa gì? Vì söï tu haønh cuûa Boà-taùt vöôït leân treân

möôøi thieän nghieäp ñaïo cuûa Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät... Vì vaäy goïi laø thaønh töïu söï tu haønh. Caùc Ñaïi Boà-taùt coù naêm phaùp hôn haún möôøi thieän nghieäp ñaïo cuûa Thanh vaên. Ñoù laø: 1. Chuyeân taâm tu haønh. 2. Thöôøng tu haønh. 3. Töï thaân ñöôïc yeân oån. 4. Vì söï yeân oån cho thaân ngöôøi khaùc. 5. Kheùo thanh tònh. Chuyeân taâm tu haønh laø taâm hoaøn toaøn khoâng xa lìa moät vò. Thöôøng tu haønh laø khoâng ñoaïn tuyeät, khoâng ngöøng nghæ. Vì söï yeân oån cuûa töï thaân, laø töï thaân ñaït ñöôïc söï yeân oån cuûa trôøi-ngöôøi vaø ñaïi Boà-ñeà. Vì söï yeân oån cuûa thaân ngöôøi khaùc, laø mang laïi söï yeân oån taát caû chuùng sinh, cuoái cuøng hoài höôùng ñaïi Boà-ñeà, vì cöùu giuùp voâ soá chuùng sinh vöôït qua ñau khoå. Kheùo thanh tònh, laø khoâng phaù, khoâng nhaéc nhôû, khoâng nhieãm oâ, khoâng bò leä thuoäc, kheùo cöùu caùnh, khoâng aên, ñöôïc ngöôøi trí khen ngôïi. Phaù, laø moät phaàn tu söûa-moät phaàn khoâng tu söûa, cho neân goïi laø phaù. Vì vaäy Boà-taùt tu söûa ñaày ñuû, goïi laø khoâng phaù. Nhaéc nhôû, laø chính mình khoâng tu haønh, khoâng khuyeân baûo ngöôøi khaùc tu haønh, cho neân goïi laø nhaéc nhôû. Boà-taùt luoân töï mình tu haønh cuõng khuyeân baûo ngöôøi khaùc tu haønh, cho neân goïi laø khoâng tra xeùt. Nhieãm oâ laø chính mình khoâng tu haønh, khoâng baøy cho ngöôøi khaùc tu haønh, thaáy ngöôøi khaùc tu haønh maø taâm tuøy hyû, cho neân goïi laø nhieãm oâ. Boà-taùt tu haønh ñaày ñuû goïi laø khoâng nhieãm oâ. Leä thuoäc, laø phaûi döïa vaøo trí cuûa ngöôøi khaùc môùi coù theå tu haønh, cho neân goïi laø leä thuoäc. Boà-taùt khoâng döïa vaøo trí cuûa ngöôøi khaùc maø vaãn coù theå tu haønh, cho neân goïi laø khoâng bò leä thuoäc. Kheùo cöùu caùnh laø taäp trung nhôù nghó roát raùo veà taâm duïc, taäp trung nhôù nghó roát raùo veà taâm aùi, taäp trung nhôù nghó roát raùo veà taâm cung kính, taäp trung nhôù nghó roát raùo veà taâm tin töôûng, taäp trung nhôù nghó roát raùo veà

taâm lo sôï, taäp trung nhôù nghó roát raùo veà taâm voâ thöôøng. Vì nghóa naøy cho neân goïi laø kheùo cöùu caùnh. AÂn, laø quay laïi töôùng veà choïn laáy caùi coù, coù tieàn cuûa giuùp cho söï soáng, cho neân goïi laø aên. Boà-taùt khoâng choïn laáy caùi coù, cho neân goïi laø khoâng aên. Ngöôøi trí khoâng khen ngôïi, laø hoài höôùng veà theá gian trong thöøa Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät, töø Ñaïi thöøa maø quay veà thöøa Thanh vaên vaø

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 3 50

Bích-chi-Phaät, goïi laø ñieàu maø ngöôøi trí khoâng ca ngôïi. Boà-taùt khoâng hoài höôùng veà theá gian trong thöøa Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät, töø Ñaïi thöøa Boà-taùt khoâng hoài höôùng veà thöøa Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät. Nhö vaäy goïi laø ngöôøi trí ngôïi khen. Thaønh töïu söï tu haønh, laø vöôït ra ngoaøi taát caû caùc theá gian. Caâu naøy coù nghóa gì? Coù nghóa laø caùc Boà-taùt tu haønh möôøi thieän nghieäp ñaïo, hôn haún caùc theá gian, vì vaäy goïi laø thaønh töïu söï tu haønh, cho neân bieát nhö vaäy. Boà-taùt coù naêm phaùp ñeå tu haønh möôøi thieän nghieäp ñaïo, coù theå vöôït leân treân taát caû theá gian: 1. Nguyeän. 2. Yeân oån. 3. Taâm saâu xa. 4. Kheùo thanh tònh. 5. Phöông tieän. Nguyeän, laø moïi söï phaùt nguyeän cuûa Ñaïi Boà-taùt thì taát caû phaøm phu, Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät ñeàu khoâng theå phaùt nguyeän nhö vaäy. Bôûi vì Boà-taùt döïa vaøo lôøi phaùt nguyeän tu haønh möôøi thieän nghieäp ñaïo thì coù khaû naêng vöôït qua taát caû theá gian, nhö trong kinh cuûa Ñaïi thöøa, kinh Voâ Caáu Ñöùc Nöõ Sôû Thuyeát coù noùi: “Naøy Toân giaû Muïc-kieàn-lieân! Caùc Ñaïi Boà-taùt töø luùc môùi phaùt taâm cho ñeán khi ngoài ñaïo traøng thöôøng vì taát caû theá gian trôøi-ngöôøi maø laøm ruoäng phöôùc, hôn haún caùc Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät.” Yeân oån, laø bôûi vì caùc Boà-taùt tuy bò söï böùc naõo vì khoå ñau voâ cuøng, saâu naëng cuûa taát caû theá gian maø khoâng coù theå thay ñoåi, vaãn giöõ laáy taâm caàu Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Vì Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc cho neân Boà-taùt chuyeân taâm tu haønh möôøi thieän nghieäp ñaïo. Boà-taùt döïa vaøo taâm yeân oån maø tu haønh möôøi thieän nghieäp ñaïo, thì coù khaû naêng vöôït qua khoûi taát caû theá gian. Taâm saâu xa laø do söï tu haønh toái thaéng, bôûi vì caùc Boà-taùt vôùi taâm yeâu thöông chuùng sinh raát saâu saéc maø tu haønh möôøi thieän nghieäp ñaïo. Boà-taùt döïa vaøo taâm saâu xa maø tu haønh möôøi thieän nghieäp ñaïo, thì coù khaû naêng vöôït ra ngoaøi taát caû theá gian. Thanh tònh laø töø ñòa thöù hai trôû leân thì goïi Boà-taùt thanh tònh. Vì sao? Vì caùc Ñaïi Boà-taùt coù ba loaïi thanh tònh ñeå tu haønh möôøi thieän nghieäp ñaïo. Boà-taùt döïa vaøo söï thanh tònh maø tu haønh möôøi thieän nghieäp ñaïo, thì coù khaû naêng vöôït ra ngoaøi taát caû theá gian. Phöông tieän, laø Boà-taùt ôû trong phaùp nhö theá naøo, duøng phöông tieän

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 3 51

nhö theá naøo maø tu haønh möôøi thieän nghieäp ñaïo? Boà-taùt coù ñuû phöông tieän, coøn chuùng sinh theá gian ñeàu khoâng coù phöông tieän nhö vaäy. Boà-taùt döïa vaøo naêng löïc phöông tieän maø tu haønh möôøi thieän nghieäp ñaïo, thì coù khaû naêng vöôït ra ngoaøi taát caû theá gian. Thaønh töïu söï tu haønh laø do thôøi

gian... Voâ löôïng. Caâu naøy coù nghóa gì? Vì caùc Boà-taùt ñaõ soáng trong Voâ löôïng kieáp, ñaõ tu haønh möôøi thieän nghieäp ñaïo vaø Voâ löôïng haïnh... vì vaäy Boà-taùt thaønh töïu vieäc tu haønh. Caùc Boà-taùt laïi coù naêm phaùp maø tu haønh Voâ löôïng möôøi thieän nghieäp ñaïo. Ñoù laø: 1. Voâ löôïng ñôøi. 2. Voâ löôïng phaùp thieän. 3. Voâ löôïng quaùn. 4. Voâ löôïng taän. 5. Voâ löôïng hoài höôùng. Voâ löôïng ñôøi laø vì caùc Boà-taùt ñaõ traûi qua Voâ löôïng ñôøi tu haønh möôøi thieän nghieäp ñaïo, vì vaäy Boà-taùt ñaõ tu haønh möôøi thieän nghieäp ñaïo trong Voâ löôïng thôøi gian. Voâ löôïng phaùp thieän, laø vì caùc Boà-taùt tu haønh Voâ löôïng phaùp thieän, vì phaùp thieän kia laø Voâ löôïng, cho neân Boà-taùt ñaõ khôûi söï tu haønh Voâ löôïng nghieäp ñaïo thieän. Nhö trong kinh Nhö Lai Thanh Tònh Tyø Ni Ñaïi Thöøa coù noùi: “Naøy Ca-dieáp! Nhö trong boán bieån roäng chöùa ñaày söõa töôi, ñuû duøng cho taát caû chuùng sinh. Ñaïi Boà-taùt tu taäp taát caû thieän caên höõu vi cuõng laïi nhö vaäy. Bôûi vì caùc Boà-taùt hoài höôùng choïn laáy trí voâ laäu aáy, coù naêng löïc giuùp cho taát caû chuùng sinh ñöôïc söû duïng”. Caùc Boà-taùt hoài höôùng ñeàu nhaän laáy trí voâ laäu kia ñeå coù theå cuøng vôùi chuùng sinh maø thoï duïng. Voâ löôïng quaùn saùt laø vì Voâ löôïng chuùng sinh maø quaùn saùt, caùc Boà- taùt khoâng phaûi vì chuùng sinh coù soá löôïng maø tu haønh möôøi thieän nghieäp ñaïo, khoâng daáy leân yù nieäm nhö vaäy. Mình vì bao nhieâu chuùng sinh maø tu taäp thieän caên, hay khoâng vì bao nhieâu chuùng sinh maø tu taäp thieän caên. Vì caùc Boà-taùt ñeàu quaùn taát caû chuùng sinh ñeå tu taäp thieän caên, cho neân Boà-taùt ñöôïc Voâ löôïng thieän nghieäp. Voâ löôïng taän, nhö trong kinh Nhö Lai Thanh Tònh Tyø Ni coù noùi: “Naøy caùc Thieân töû! Ví nhö Tröôûng giaû coù Voâ löôïng cuûa caûi, laø ngöôøi Ñaïi Xaû, laø ngöôøi thöïc haønh taâm Ñaïi Töø, laø ngöôøi thöïc haønh taâm Ñaïi Bi, laø ngöôøi chuû buoân vó ñaïi, vì thöông xoùt taát caû caùc chuùng sinh maø laøm ngöôøi tu haønh vôùi taâm khoâng thoái chuyeån, khôûi taâm nhö vaäy: Mình coù theå ban cho taát caû chuùng sinh kia Voâ löôïng voâ bieân nieàm vui yeân oån.

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 3 52

Naøy caùc Thieân töû! Ñaïi Boà-taùt cuõng laïi nhö vaäy. Bôûi vì truù trong taâm saâu xa laøm cho caùc chuùng sinh ñöôïc truù trong taâm yeân oån maø phaùt khôûi taâm ñaïi tinh tieán vaø tö duy nhö vaäy: Mình neân giaùo hoùa Voâ löôïng voâ bieân chuùng sinh ñang bò khoå naõo, ñeàu ñöôïc an laønh trong nieàm vui cuûa caûnh Nieát-baøn. Vì vaäy Boà-taùt tu haønh Voâ löôïng taän. Voâ löôïng hoài höôùng, laø nhö trong ñòa thöù nhaát phaùt khôûi Voâ löôïng nguyeän haïnh goàm möôøi caâu cuøng taän, Boà-taùt ñaõ duøng möôøi caâu cuøng taän Voâ löôïng ñoù ñeå tu haønh möôøi thieän nghieäp ñaïo, cuõng laïi Voâ löôïng. Vì do döïa vaøo hoài höôùng Voâ löôïng tröôùc ñaây, cho neân Ñaïi Boà-taùt tu haønh taát caû nghieäp ñaïo thieän vaø keát quaû cuõng laïi Voâ löôïng, ñoù goïi laø Voâ löôïng hoài höôùng. Thaønh töïu söï tu haønh laø vì chaân thaät. Caâu naøy coù nghóa gì? Vì caùc Ñaïi Boà-taùt ñaõ tu haønh chaân thaät vaø hy höõu ñoái vôùi möôøi thieän nghieäp ñaïo, vì vaäy Boà-taùt thaønh töïu söï tu haønh. Boà-taùt coù naêm phaùp thaønh töïu hieám coù: 1. Phaùt taâm duõng maõnh vó ñaïi. 2. Tinh tieán. 3. Kieân coá. 4. Tueä. 5. Keát quaû. Phaùt

taâm duõng maõnh vó ñaïi laø; Phaùt taâm coù theå ñaït ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Giaû söû coù ngöôøi hoaëc duøng ngoùn tay keïp chaët, hoaëc moät loùng tay, coù theå naâng ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi ñöùng vöõng traûi qua Voâ löôïng kieáp, thì vieäc naøy khoâng phaûi laø khoù. Phaùt taâm coù theå ñaït ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc thì vieäc naøy thaät laø khoù. Vì vaäy Boà-taùt tu haønh nghieäp ñaïo thieän laø söï thaønh töïu hieám coù. Tinh tieán Boà-taùt daáy leân tö duy nhö vaäy: Chuùng sinh coù theå phaùt taâm duõng maõnh vó ñaïi, chòu khoù tinh tieán Voâ löôïng voâ bieân thì vaãn coøn ít khoâng ñaùng noùi ñeán, neáu ngöôøi naøo coù khaû naêng tinh tieán mong caàu Boà-ñeà thì thaät laø hieám coù. Vì vaäy neáu Boà-taùt muoán caàu Voâ löôïng coâng ñöùc hieám coù baäc nhaát, thì döïa vaøo söï tinh tieán vó ñaïi maø tu taäp nghieäp ñaïo thieän, cho neân Boà-taùt tu haønh nghieäp ñaïo thieän laø söï thaønh töïu hieám coù. Kieân coá, laø vì caùc Boà-taùt phaùt taâm ñaïi tinh tieán maø tu haønh nghieäp ñaïo thieän, truù trong naêng löïc kieân coá hieám coù baäc nhaát, coù theå tieán ñeán taän cuøng cuûa söï tinh tieán. Vì vaäy Boà-taùt tu haønh nghieäp ñaïo thieän laø söï thaønh töïu hieám coù. Tueä Boà-taùt daáy leân tö duy nhö vaäy: Caùc phaùp duõng maõnh-tinh tieán vaø kieân coá... ñeàu döïa vaøo caên baûn cuûa Baùt-nhaõ maø coù ñöôïc, vì vaäy Baùt-

nhaõ laø phaùp hy höõu. Taïi sao? Vì döïa vaøo Baùt-nhaõ maø coù ñöôïc söï duõng maõnh, tinh tieán vaø kieân coá, cho neân Boà-taùt tö duy nhö vaäy: “Mình döïa vaøo phaùp Baùt-nhaõ hieám coù ñeå tu haønh nghieäp ñaïo thieän”ù. Vì theá Boà-taùt thaønh töïu taâm Baùt-nhaõ. Keát quaû, bôûi vì döïa vaøo söï tu haønh nghieäp ñaïo thieän... maø coù theå sinh ra keát quaû, chöùng ñöôïc Voâ löôïng voâ bieân taát caû phaùp Phaät. Vì vaäy noùi Boà-taùt thaønh töïu phaùp hieám coù. Laïi nöõa, thaønh töïu tu haønh laø do phöông tieän thaâu nhieáp. Caâu naøy coù nghóa gì? Vì caùc Boà-taùt döïa vaøo söùc maïnh cuûa phöông tieän maø thaâu nhieáp heát thaûy, bôûi vì, vieäc tu haønh nghieäp ñaïo thieän khoâng gioáng vôùi söï tu haønh nghieäp ñaïo thieän cuûa Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät. Vì vaäy Boà-taùt thaønh töïu söï tu haønh. Boà-taùt coù naêm phaùp thaâu nhieáp phöông tieän, neân bieát! Ñoù laø: 1. Trí thôøi gian-nôi choán. 2. Trí quay laïi hoøa nhaäp. 3. Trí hoøa hôïp. 4. Trí vöøa yù. 5. Trí thöù töï. Trí thôøi gian-nôi choán, laø theo thôøi gian nhö theá naøo neân noùi phaùp nhö vaäy, theo nôi choán nhö theá naøo neân noùi phaùp nhö vaäy. Tuy theo thôøi gian nhö theá naøo neân giaùo hoùa chuùng sinh nhö vaäy, tuøy theo nôi choán nhö theá naøo neân giaùo hoùa chuùng sinh nhö vaäy. Boà-taùt ñeàu nhaän bieát nhö thaät veà taát caû vieäc ñoù, duøng trí theo thôøi gian nhö vaäy, nôi choán nhö vaäy, giaùo hoùa chuùng sinh nhö vaäy vaø nhö vaäy, ñoù goïi laø trí thôøi gian-nôi choán. Trí quay laïi hoøa nhaäp laø Boà-taùt ñaõ bieát nhö thaät veà taát caû chuùng sinh ôû trong phaùp ngoaïi ñaïo thích hôïp quay laïi nhö vaäy, nhaän bieát nhö thaät ôû trong phaùp Phaät phaûi hoøa nhaäp nhö vaäy. Bieát nhö thaät veà quay laïi nhö vaäy, bieát nhö thaät veà söï thieát laäp trong nieàm an laïc, bieát nhö thaät veà thieát laäp trong phaùp Phaät nhö vaäy khoâng coøn quay laïi choïn laáy phaùp cuûa ngoaïi ñaïo, nôi aáy

khoâng phaûi laø quaùn möôøi hai nhaân duyeân maø laø quaùn veà söï quay laïi, ñoù goïi laø trí quay laïi hoøa nhaäp. Trí hoøa hôïp laø tuøy theo caùc chuùng sinh duøng nhöõng phaùp moân nhö theá naøo vaø theá naøo deã daøng phuø hôïp vôùi nhau. Boà-taùt nhaän bieát nhöõng phaùp moân aáy, döïa vaøo nhöõng phaùp moân aáy phuø hôïp vôùi nhöõng chuùng sinh aáy, nhö nieàm tin-nhö naêng löïc vaø nhö phaàn giaùo hoùa, ñoù goïi laø trí hoøa hôïp.

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 3 54

Trí vöøa yù laø Boà-taùt nhaän bieát yù ñònh cuûa chuùng sinh, nhaän bieát nieàm tin cuûa chuùng sinh, nhaän bieát mong caàu cuûa chuùng sinh. Nhaän bieát chuùng sinh nhö vaäy Boà-taùt tieán vaøo vieäc tu haønh cuûa chuùng sinh, hoøa nhaäp nieàm tin, hoøa nhaäp mong caàu, hoøa nhaäp vôùi moïi ngoân ngöõ. Tuøy thuaän vôùi chuùng sinh cho neân Boà-taùt phaùt khôûi söï nghieäp coù theå giaùo hoùa, phaùt khôûi khoâng quay laïi nhö vaäy, ñoù goïi laø trí vöøa yù. Trí thöù töï, laø Boà-taùt bieát nghieäp cuûa chuùng sinh, theo thöù töï maø hieåu-laàn löôït maø hieåu, ñoù laø trong thöøa Thanh vaên thì noùi ñeán quaû baùo cuûa boá thí-trì giôùi seõ sinh vaøo haøng trôøi ngöôøi, noùi ñeán loãi laàm cuûa caùc ham muoán, noùi ñeán loãi laàm nhieãm tröôùc cuûa ñôøi soáng taïi gia, noùi ñeán lôïi ích cuûa ñôøi soáng xuaát gia… Laïi noùi ñeán khoå-taäp-dieät-ñaïo, tieáp ñeán noùi veà phaàn vò cuûa Tu-ñaø- hoaøn, Tö-ñaø-haøm, A-na-haøm, A-la-haùn, tieáp ñeán noùi veà söï giaûi thoaùt khoâng theå huûy hoaïi tieáp ñeán noùi veà söï voâ ngaïi. ÔÛ trong thöøa Bích-chi- Phaät noùi ñeán loãi laàm cuûa söï tích tröõ vaø lôïi ích cuûa söï phaân chia söû duïng, noùi ñeán loãi laàm cuûa taïi gia vaø lôïi ích cuûa xuaát gia, noùi ñeán loãi laàm cuûa hyù luaän vaø lôïi ích cuûa cuûa vaéng laëng, noùi ñeán loãi laàm cuûa tuï laïc vaø lôïi ích cuûa A-lan-nhaõ, noùi ñeán loãi laàm cuûa nhieàu ham muoán-khoâng bieát vöøa ñuû vaø lôïi ích cuûa ít haøm muoán-bieát vöøa ñuû. Noùi ñeán söï phoøng hoä caùc caên moân, bieát haïn löôïng ñoái vôùi aên uoáng töø ñaàu hoâm cho ñeán raïng saùng hoâm sau luoân tinh tieán sieâng naêng tu haønh. Noùi ñeán loãi laàm cuûa söï nhôù nghó töôûng töôïng trong phaùp quaùn saùt, thích choán troáng traûi nhaøn nhaõ. Noùi ñeán söï toân troïng giôùi caám, toân troïng Tam-muoäi, vaø toân troïng Baùt-nhaõ, khoâng bò quôû traùch hay ca ngôïi veà lôïi ích rieâng mình, khen ngôïi phaùp saâu xa, khoâng phaûi ngöôøi khaùc bieát ñöôïc… ÔÛ trong phaùp Ñaïi thöøa, theo thöù töï giaûi thích (Öu-ba-ñeà-xaù) veà boá thí-trì giôùi-nhaãn nhuïc-tinh tieán, thieàn ñònh vaø trí tueä, tieáp ñeán noùi veà Thaät, Xaû, Tueä Dieät. Ñoù goïi laø trí thöù töï. Laïi noùi veà söï thaønh töïu tu haønh, laø phaùt taâm Boà ñeà noùi möôøi caâu veà nguyeän möôøi caâu veà Taâm. Möôøi caâu veà xa lìa phaùp thoái chuyeån tu haønh theo phaùp khoâng thoái chuyeån, ca ngôïi tinh tieán kieân coá, ca ngôïi taâm kieân coá, ca ngôïi trí an truù, ñoù goïi laø Boà-taùt thaønh töïu söï tu haønh. Thaønh töïu tu haønh laø khen ngôïi phaùp an truù cuûa ñòa, khen ngôïi phaùp luoân luoân cöùu caùnh cuûa ñòa, noùi saâu vaøo phaùp lui suït cuûa ñòa, ca ngôïi veà phaùp thanh tònh cuûa ñòa, ca ngôïi veà phaùp coù theå tieán leân cuûa ñòa ca ngôïi veà phaùp coù theå ñaït ñöôïc trong thôøi gian an truù cuûa ñòa. Noùi veà phaùp lui suït cuûa ñòa ca ngôïi veà phaùp ñaéc quaû cuûa ñòa ca ngôïi veà phaùp ñaéc quaû

nhôø taäp khí cuûa ñòa. Ñoù goïi laø Boà-taùt thaønh töïu söï tu haønh.

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 3 55

Thaønh töïu tu haønh, laø noùi veà caùc ñòa, ñoù laø ñòa Hoan hyû, ñòa Ly caáu, ñòa Minh, ñòa Dieäm, ñòa Nan thaéng, ñòa Hieän tieàn, ñòa Vieãn haønh, ñòa Baát ñoäng, ñòa Thieän tueä vaø ñòa Phaùp vaân. Ñoù goïi laø Boà-taùt thaønh töïu söï tu haønh. Thaønh töïu tu haønh, laø bôûi vì caùc Boà-taùt vôùi taâm saâu xa thaâu nhieáp caùc phaùp maàu nhieäm toát ñeïp. Ñaây noùi roõ veà nghóa gì? Vôùi taâm saâu xa cuûa Boà-taùt thaâu nhieáp caùc phaùp thuø thaéng vì khoâng ñoaïn tuyeät Tam baûo, vì giaùo hoùa chuùng sinh maø thöïc haønh haïnh Boà-ñeà, vì Nhaát thieát chuûng trí maø tu taäp nghieäp ñaïo thieän. Vì vaäy Boà-taùt thaønh töïu söï tu haønh vôùi thieän nghieäp ñaïo. Boà-taùt coù naêm phaùp thaâu nhieáp caùc phaùp thuø thaéng. Ñoù laø: 1. Vì muoán ñeàn ñaùp coâng ôn cuûa chö Phaät. 2. Vì chính mình cho neân khieán dieäu phaùp thöôøng truù. 3. Cuùng döôøng chö Phaät. 4. Vì muoán laøm lôïi ích cho Voâ löôïng chuùng sinh. 5. Vì khoù ñöôïc phaùp maàu nhieäm. Phaùp aáy laïi coù naêm phaùp cho neân goïi laø thaâu nhieáp phaùp dieäu. Ñoù laø: 1. Töï mình tu haønh ñuùng nhö thaät. 2. Daïy cho ngöôøi khaùc tu haønh ñuùng nhö thaät. 3. Haøng phuïc söï phaù hoaïi aùc ñoäc cuûa caùc ma. 4. Töø boû A-ba-ñeà-xaù baát thieän. 5. Thaâu nhieáp Ñaïi A-ba-ñeà-xaù. Naøy caùc Tyø-kheo! Ñoù goïi laø Boà-taùt thaønh töïu söï tu haønh. Laïi nöõa, thaønh töïu tu haønh, bôûi vì ñaõ taïo ra nghieäp khoâng theå cheâ

bai quôû traùch. Ñaây noùi roõ nghóa gì? Vì moïi vieäc maø caùc Boà-taùt laøm laø duy trì vöõng chaéc söï tu haønh nghieäp ñaïo thieän... ñeàu khoâng theå cheâ bai quôû traùch. Ñoù goïi laø Boà-taùt thaønh töïu söï tu haønh. Coù naêm phaùp giuùp cho caùc nghieäp thaønh töïu khoâng theå cheâ traùch. Ñoù laø: 1. Laøm nhöõng ñieàu gì thì coù theå thaønh töïu taát caû. 2. Coù theå ñaït ñöôïc quaû to lôùn. 3. Khoâng traùi vôùi phaùp thieän. 4. Tuøy thuaän phaùp thanh tònh. 5. Ñöùc haïnh xöùng vôùi danh tieáng. Ñoù goïi laø Boà-taùt thaønh töïu söï tu haønh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.